

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorkoming van het witwassen van geld door douanesamenwerking

(2002/C 227 E/34)

COM(2002) 328 def. — 2002/0132(COD)

(Door de Commissie ingediend op 2 juli 2002)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 135,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het witwassen van geld door middel van grensoverschrijdend contantenverkeer vormt een bedreiging voor de veiligheid en de financiële belangen van de lidstaten en de Gemeenschap. Dit risico kan efficiënt worden bestreden door de douanediensdiensten. Zij zijn namelijk aanwezig aan de grenzen, waar de controle het doeltreffendst is. Bovendien hebben sommige van die diensten op dit gebied concrete ervaring opgedaan. Zij zijn bovendien in staat zowel contanten als kostbare goederen, die een vervanging daarvan zijn, te controleren.
- (2) Voorts zijn de douaneadministraties reeds vertrouwd met internationale samenwerking en met name met de uitwisseling van gegevens ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 515/97 van de Raad van 13 maart 1997 betreffende de wederzijdse bijstand tussen de administratieve autoriteiten van de lidstaten en de samenwerking tussen deze autoriteiten en de Commissie met het oog op de juiste toepassing van de douane- en landbouwvoorschriften⁽¹⁾ en van de Overeenkomst opgesteld op grond van artikel K 3 van het Verdrag betreffende de wederzijdse bijstand en samenwerking tussen de douaneadministraties⁽²⁾.
- (3) Er dient tevens rekening te worden gehouden met de aanvullende werkzaamheden in andere internationale organen. Binnen de OESO worden de staten in aanbeveling nr. 22 van de Financial Action Task Force (FATF) opgeroepen maatregelen ten uitvoer te leggen met het oog op het opsporen van fysieke transacties in contanten.
- (4) De tenuitvoerlegging van de douanesamenwerking wordt noodzakelijk door het feit dat op dit ogenblik slechts een deel van de witwasactiviteiten wordt onderworpen aan de regeling ingesteld bij Richtlijn 91/308/EEG van de Raad

van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld⁽³⁾, die slechts van toepassing is op financiële instellingen, kredietinstellingen en bepaalde beroepen.

- (5) Dit heeft tot gevolg dat belangrijke geldbedragen van twijfelachtige oorsprong die in de Gemeenschap binnenkomen of haar verlaten aan dit opsporingsinstrument ontsnappen. Sommige lidstaten hebben echter zelfstandig juridische instrumenten in het leven geroepen waardoor hun douanediensdiensten dit geld kunnen controleren, zonder dat deze initiatieven door de Gemeenschap worden gesteund. Een deel der lidstaten beschikt niet over dergelijke instrumenten. De kans dat witwaspraktijken worden ontdekt, verschilt bijgevolg naar gelang van de lidstaat waarlangs deze contanten de Gemeenschap binnenkomen of haar verlaten. Hierdoor wordt de kwaliteit van de bescherming tegen het witwassen van geld aan de buitengrenzen verzwakt.
6. Bijgevolg dienen op grond van artikel 135 van het EG-Verdrag, dat voortaan de douanesamenwerking uitdrukkelijk bevestigt, de bestaande wettelijke bepalingen te worden aangevuld met behulp van mechanismen die geschikt zijn voor douanesamenwerking. Een dergelijke aanvulling zou ten eerste de door de nationale wetgevingen ingestelde controlemethoden moeten harmoniseren en ten tweede alle douaneadministraties van de Gemeenschap in staat moeten stellen inlichtingen in te winnen wanneer sommen contanten voor een bedrag overeenkomend met het in Richtlijn 91/308/EEG vastgestelde bedrag het douanegebied van de Gemeenschap binnenkomen of verlaten. In deze omstandigheden is het opleggen van een aangifteverplichting de geschiktste methode om dit soort inlichtingen in te winnen. Deze inlichtingen zijn bestemd om, in geval van vermoeden, te worden medegedeeld aan de autoriteiten die op grond van Richtlijn 91/308/EEG de strijd tegen het witwassen van geld coördineren.
- (7) Bijgevolg dient het beginsel van de verplichting tot aangifte van contantenverkeer aan de buitengrenzen te worden vastgelegd. Dit beginsel vormt namelijk het meest wenselijke middel om activiteiten te controleren die de mogelijkheid zouden bieden de communautaire en nationale voorschriften met betrekking tot het witwassen te omzeilen. Om het optreden van de autoriteiten op belangrijke witwasactiviteiten te concentreren, moeten echter uitsluitend transacties ter waarde van 15 000 EUR of meer onder deze aangifteplicht vallen.

⁽¹⁾ PB L 82 van 22.3.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 24 van 23.1.1998, blz. 2.

⁽³⁾ PB L 166 van 28.6.1991, blz. 77. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 344 van 28.12.2001, blz. 76).

- (8) Ook de vorm waarin de aangifte op straffe van nietigheid moet worden gedaan, moet worden voorgeschreven. Door het gebruik van een eenvormig aangifteformulier verplicht te stellen, zullen de douaneadministraties tot een betere synergie en een vlottere uitwisseling van gegevens komen. Gelet op de preventieve en afschrikkende aard van de aangifte mag geen aangifte meer worden gedaan nadat de buitengrens is overschreden. Bijgevolg moet het tijdstip worden vastgesteld waarop deze formaliteit moet worden vervuld. Tenslotte moet duidelijk worden bepaald dat de aangifteverplichting geldt voor de persoon die het geld vervoert, ongeacht of hij de eigenaar ervan is of niet.
- (9) De voor een eenvormige uitlegging van de verordening vereiste definities dienen te worden vastgesteld. Het begrip „bevoegde autoriteiten” moet niet alleen de douaneadministraties, die in de eerste plaats belast zijn met de uitvoering van deze voorschriften, omvatten, doch ook de diensten die, ofschoon zij geen douanediensten zijn, uit hoofde van hun opdracht en de wijze van de aan elke lidstaat eigen administratieve organisatie tot de tenuitvoerlegging van deze verordening bijdragen. Deze uitbreiding heeft betrekking op de gevallen waarin andere administraties dan de douane, zoals politie of grensbewakers, gemachtigd zouden zijn dergelijke aangiften in ontvangst te nemen en te controleren. Voorts dient de definitie van contanten aan de wens te beantwoorden alle vervangbare activa daaronder te vatten.
- (10) Wat de geografische afbakening van het toepassingsgebied betreft, is Richtlijn 91/308/EEG overeenkomstig het EG-Verdrag en inzonderheid artikel 299, punten 3, 4 en 6, onder c), niet van toepassing op bepaalde Europese staten of gebieden, zoals Monaco, de Kanaaleilanden en het eiland Man. Bijgevolg moet aandacht worden besteed aan het witwasrisico dat deze staten en gebieden inhouden en moet te hunnen aanzien in een speciale regeling worden voorzien. Zowel bij binnenkomst als verlaten moet aldaar een aangifte kunnen worden geëist, ongeacht of de transactie met de rest van de Gemeenschap of met een derde land geschiedt.
- (11) Om de onderhavige regeling te laten aansluiten bij het geldende nationale recht inzake het witwassen van geld, moet het beginsel van de mededeling van rechtswege van de bij de controle verzamelde gegevens worden vastgelegd. Deze gegevens moeten naargelang het geval toegankelijk zijn enerzijds voor de douanediensten van de lidstaat van verblijf en anderzijds voor die van lidstaat van herkomst en bestemming alsmede voor de anti-witwasautoriteiten dier lidstaten. Zo nodig moeten deze gegevens ook aan de Commissie worden medegedeeld. Eveneens moet worden voorzien in de mededeling van bepaalde gegevens in het geval van vermoeden van herhaald verkeer van sommen contanten die geringer zijn dan het vastgestelde minimumbedrag.
- (12) De ambtenaren van de douaneadministraties moeten over de nodige bevoegdheden voor een daadwerkelijk uitvoering van de controles kunnen beschikken.
- (13) De bevoegdheden van de douanediensten moeten worden aangevuld met de verplichting voor de lidstaten in sancties te voorzien. Er moeten echter slechts sancties worden vastgesteld voor het niet doen van aangifte en niet sancties voor witwasactiviteiten die aan het licht zouden kunnen worden gebracht door de douanecontroles die de onderhavige verordening vaststelt. Al zijn sancties met een echt afschrikkende werking nodig, de omvang van de straffen moet niettemin beperkt zijn. Zonder beperking zouden de lidstaten zo hoge boeten kunnen opleggen dat deze een buitensporige aantasting van het beginsel van het vrije kapitaalverkeer, en zelfs een ontkenning van dat beginsel, zouden zijn.
- (14) Er moet in de mogelijkheid worden voorzien, in het geval van contantenverkeer dat met terrorisme verband houdt, de verzamelde gegevens onder bepaalde voorwaarden aan derde landen door te geven.
- (15) Deze verordening doet geen afbreuk aan de toepassing van de algemene of bijzondere gemeenschappelijke regels inzake administratieve samenwerking, met name inzake douane of de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap, met name wanneer zij het onderhavige mechanisme voor administratieve samenwerking kunnen verbeteren of versterken.
- (16) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk het versterken van de douanesamenwerking met het oog op de strijd tegen het witwassen van geld, niet voldoende door individueel optredende lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve wegens de transnationale omvang van het witwasverschijnsel op de interne markt beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (17) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn erkend

HEBBERN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Aangifteverplichting

1. Iedere natuurlijke persoon die het douanegebied van de Gemeenschap binnenkomt of verlaat en een som in contanten ten bedrage van vijftienduizend euro of meer vervoert, is onder de in deze verordening vastgestelde voorwaarden aan een aangifteverplichting onderworpen.

Iedere natuurlijke persoon die de delen van het douanegebied van de Gemeenschap binnenkomt of verlaat waarin Richtlijn 91/308/EG niet van toepassing is en een som contanten ten bedrage van vijftienduizend euro of meer vervoert, is eveneens aan de genoemde aangifteverplichting onderworpen.

2. Aan de aangifteverplichting is slechts voldaan indien de in lid 1 bedoelde persoon het in de bijlage opgenomen aangifteformulier heeft ingevuld en heeft afgegeven bij het douanekantoor van de lidstaat waarlangs hij het douanegebied van de Gemeenschap of delen van het douanegebied van de Gemeenschap waarop Richtlijn 91/308 niet van toepassing is, is binnengekomen of heeft verlaten.

Voorts is aan de verplichting tot aangifte slechts voldaan in geval van juiste en volledige inlichtingen.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

1. „douanegebied van de Gemeenschap” het grondgebied van de lidstaten bedoeld in artikel 3, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad ⁽¹⁾,
2. „bevoegde autoriteiten” de douaneautoriteiten van de lidstaten en de andere autoriteiten die met de toepassing van de verordening zijn belast,
3. „contanten”:
 - a) contant geld (bankbiljetten, muntstukken),
 - b) reischeques/postcheques
 - c) elk financieel of monetair instrument niet op naam gesteld of aan toonder, ongeacht de uitgever ervan, dat in contant geld kan worden omgezet, met name overdraagbare waardepapieren en andere schuldbewijzen.

Artikel 3

Mededeling van gegevens

1. Wanneer op grond van aanwijzingen of de omstandigheden mag worden aangenomen dat de vervoerde contanten bestemd zijn voor witwasactiviteiten, worden de bij de in artikel 1 bedoelde aangifte of tijdens een daaropvolgende controle verkregen gegevens van rechtswege medegedeeld enerzijds aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waarin de in artikel 1, lid 1, bedoelde persoon verblijft, en anderzijds aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waarlangs hij het douanegebied van de Gemeenschap is binnengekomen of heeft verlaten.

Deze gegevens worden ook medegedeeld aan de in artikel 6 van Richtlijn 91/308/EEG bedoelde nationale autoriteiten die in de lidstaat langs welke deze persoon het douanegebied van de Gemeenschap is binnengekomen of heeft verlaten, voor de bestrijding van het witwassen van geld verantwoordelijk zijn.

Wanneer blijkt dat de witwasactiviteiten betrekking hebben op de opbrengst van fraude of andere onwettige activiteiten die de

financiële belangen van de Gemeenschap afbreuk doen, worden deze gegevens ook aan de Commissie medegedeeld.

2. Wanneer uit aanwijzingen of omstandigheden blijkt dat een natuurlijke persoon die het douanegebied van de Gemeenschap, of delen van het douanegebied van de Gemeenschap waarop Richtlijn 91/308/EEG niet van toepassing is, binnenkomt of verlaat, bij herhaling sommen contanten die geringer zijn dan het in artikel 1 vastgestelde minimumbedrag vervoert met het oog op witwasactiviteiten, kunnen de naam van de betrokkene, diens nationaliteit, het registratienummer van het gebruikte vervoermiddel alsmede de hierboven bedoelde aanwijzingen of omstandigheden, ook aan de bevoegde autoriteiten en, onder dezelfde als de in lid 1, bedoelde voorwaarden aan de Commissie worden medegedeeld.

3. De bepalingen van titels V en VI van Verordening (EG) nr. 515/97 zijn van overeenkomstige toepassing op de mededeling van de ter uitvoering van deze verordening verzamelde gegevens.

Artikel 4

Bevoegdheden van de bevoegde autoriteiten

Teneinde de naleving van de in artikel 1 bedoelde aangifteverplichting te controleren, hebben de bevoegde autoriteiten de bevoegdheid, zelfs wanneer aanwijzingen dat een inbreuk is gepleegd ontbreken, personen en hun bagage aan controlemaatregelen te onderwerpen, personen te ondervragen over de herkomst van de bij deze gelegenheid ontdekte sommen contanten en langs administratieve weg tot inhouding van deze sommen te besluiten.

De inhouding mag ten hoogste drie werkdagen duren, welke termijn echter op grond van het nationale recht kan worden verlengd. De inhouding blijft in ieder geval strikt beperkt tot hetgeen voor het onderzoek noodzakelijk is.

Artikel 5

Sancties

1. Onverminderd de in geval van witwasactiviteiten toe te passen sancties, zien de lidstaten erop toe dat in overeenstemming met hun nationale wetgeving, een procedure wordt ingeleid tegen de aansprakelijke personen, wanneer, met name na afloop van een uit hoofde van deze verordening verrichte controle of inspectie, wordt vastgesteld dat niet aan de in artikel 1 bedoelde aangifteverplichting is voldaan.

Deze procedure moet, in overeenstemming met de relevante bepalingen van het nationale recht, gevolgen hebben die evenredig zijn aan de ernst van de inbreuk die bestaat in het niet doen van aangifte of in het doen van een onjuiste of onvolledige aangifte, teneinde het plegen van andere inbreuken van dezelfde aard op doeltreffende wijze te ontmoedigen.

⁽¹⁾ PB L 302 van 19.10.1992, blz. 2.

2. De boetebedragen als gevolg van de in lid 1 bedoelde procedure mogen niet hoger liggen dan een vierde van het vervoerde bedrag.

3. De lidstaten delen de Commissie uiterlijk op 31 december 2003 de in gevallen van niet naleving van de aangifteverplichting toepasselijke sancties mede.

Artikel 6

Betrekkingen met derde landen

1. Wanneer aanwijzingen of omstandigheden doen vermoeden dat de vervoerde contanten voor witwasactiviteiten door of ten voordele van terroristische groepen worden gebruikt, kunnen de ter uitvoering van deze verordening verkregen gegevens, met instemming van de bevoegde autoriteiten die de gegevens hebben verstrekt en met inachtneming van hun interne bepalingen inzake het doorgeven van persoonsgegevens aan derde landen, aan een derde land worden medegedeeld.

2. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de uitwisseling van gegevens met derde landen in het bestek van de wederzijdse administratieve bijstand wanneer dit voor de goede werking van de bestrijding van het witwassen van geld uit hoofde van deze verordening van bijzonder belang is en wanneer deze gegevens binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen.

Artikel 7

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE

AANGIFTEFORMULIER

De ondergetekende verklaart in het bezit te zijn van de hieronder genoemde geldbedragen, effecten of waardepapieren van in totaal 15 000 EUR of meer.

AARD VAN DE AANGIFTE	BIJ HET BINNENKOMEN VAN DE GEMEENSCHAP	Ja/nee (*)		
	BIJ HET VERLATEN VAN DE GEMEENSCHAP	Ja/nee (*)		
AANGEVER	NAAM + VOORNAAM			
	Adres (hoofdverblijfplaats)			
	Nationaliteit			
	Geboortedatum			
	Geboorteplaats			
IDENTIFICATIE VAN DE EIGENAAR VAN DE MIDDELEN (in geval van vervoer voor een derde)	NAAM + VOORNAAM			
	Adres (hoofdverblijfplaats)			
	Nationaliteit			
BEGUNSTIGDE VAN DE MIDDELEN	NAAM + VOORNAAM			
	Adres (hoofdverblijfplaats)			
	Nationaliteit			
		(*)	BEDRAG	VALUTA
BESCHRIJVING VAN DE AARD VAN DE GELDBEDRAGEN, EFFECTEN EN WAARDEPAPIEREN:	Bankbiljetten, muntstukken	Ja/nee		
	Reischeques/postcheques	Ja/nee		
	Elk ander financieel of monetair instrument niet op naam gesteld of aan toonder, zoals overdraagbare waardepapieren en andere schuldbewijzen	Ja/nee		
		TOTAAL	(in EUR)	
GEBRUIK VAN DE MIDDELEN				
REISROUTE	Land van oorsprong/lidstaat van vertrek			
	Land van herkomst/ lidstaat van vertrek			
	Lidstaat /Land van eindbestemming			
WIJZE VAN VERVOER	LUCHT	Ja/nee		
	ZEE	Ja/nee		
	WEG	Ja/nee		
	SPOOR	Ja/nee		

(*) Schrappen wat niet van toepassing is.

In geval van onjuiste of onvolledige gegevens wordt de ondertekenaar geacht niet te hebben voldaan aan de aangifteplicht.

Plaats, datum en handtekening
